

Pratarmė

Penkioliktasis „Acta Paedagogica Vilnensia“ leidinio tomas skiriasi nuo ankstesniųjų visų pirma tuo, kad jo pagrindą sudaro **Profesoriaus Leono Jovaišos** – ilgamečio žurnalo atsakingojo redaktoriaus – buvusių doktorantų moksliniai straipsniai. Profesoriaus vadovaujami, 1970–2004 metais 40 aspirantų ir doktorantų sėkmingai apgynė daktaro disertaciją ir įgijo socialinių mokslų (edukologijos) laipsnį. Dirbdami įvairiose švietimo institucijose, daugelis ir toliau atlieka vertingus edukologinius bei psichologinius tyrimus. Iš šiame leidinyje spausdinamų straipsnių tematikos, matyti, kad vieni iš jų savo tyrimų objektu yra pasirinkę ugdymo filosofijos ir fundamentaliosios pedagogikos bei psichologijos sritį (L. Duoblienė, S. Dzenuškaitė, D. Šileikaitė, D. Beresnevičienė, S. Montvilaitė). Kiti tyrinėja aktualius socialinio, tautinio ir darbinio ugdymo (I. Dirgėlienė, V. Sirtautas, A. Širiakovienė) bei profesinio rengimo (S. Jankevičius, L. Meidus) klausimus. Treti gilinasi į švietimo politikos ir vadybos sritį (G. Purvanekienė, B. Pociūtė, A. Gumuliauskienė, R. Dobranskienė, V. Kavaliauskienė, I. Zaleskienė) ar domisi nusikaltusių asmenų reabilitacija (J. Dermontas).

Šiame leidinyje spausdinami straipsniai ir kitų buvusių doktorantų (E. Martišauskienės, O. Tījūnėlienės), baigusių doktorantūrą Vilniaus universitete, kai Profesorius vadovavo Pedagogikos katedrai ir buvo Pedagogikos mokslo tarybos pirmininku. Buvę Profesoriaus vadovaujamos katedros nariai (S. Valatkienė ir V. Aramavičiūtė) taip pat linkę manyti esą Profesoriaus mokiniai. Prie jų prisideda ir V. Targamadžė, jau daugel metų jaučianti Profesoriaus dalykinę paramą ir žmogišką šilumą.

Atsižvelgus į turimą informaciją, leidinio turinys suskirstytas į tris skyrius. *Pirmame skyriuje* iškeliamą pedagogo asmenybės ir sėkmingo ugdymo problema. Malonu pažymėti, jog apie tai, kaip mokyti jaunąją kartą kurti sėkmę įvairiose gyvenimo srityse, rašo pats Profesorius. Kai kurie kiti autoriai siekia apibūdinti Profesoriaus indėlį Lietuvoje kuriant ugdymo mokslo sistemą. Šalia to išryškinamos vertingos Profesoriaus mintys jaunimui apie būtį, tiesos vertybę kaip pedagoginės veiklos pamatą. Drauge pateikiamos I. Kanto, Profesoriaus didžiai vertinamo filosofo (beje, Profesorius yra išvertęs iš vokiečių kalbos į lietuvių kalbą Kanto „Apie pedagogiką“), idėjos apie religiją ir religinį auklėjimą. Taip pat pristatoma Šv. Augustino giluminė, arba širdies, pedagogika. Svarstoma racionalumo ir apžavos įtaka sekant pedagogo pavyzdžiu ir su tuo siejamos naujos ugdymo filosofijos raidos perspektyvos.

Antrame skyriuje aptariamos ugdymo tikrovės pažinimo dimensijos. Pirmiausia pristatoma empirinio ir racionalaus pažinimo būklė XX a. pirmosios pusės Lietuvos ugdymo moksle. Taip pat gvildinama visuminio ugdymo problema, išskylanti ugdymo teorijoje ir praktikoje. Nemažai vietos skiriama ir šiuolaikinės ugdymo tikrovės tyrimo dimensijoms išryškinti. Šiuo tikslu šiame skyriuje analizuojami pauglių, besimokančių bendrojo lavinimo mokyklose, tyrimai ir jų tolesnių galimybių orientyrai. Remiantis konkrečiais tyrimais, apibūdinamos ir vaikų teisių įgyvendinimo aktualijos, išryškinami papildomo darbinio ugdymo pokyčiai, aptariama profesijos pasirinkimo motyvacija. Be to, čia esama straipsnių, kuriuose pateikiama duomenų ir apie profesinį studentų rengimą, ir apie tautinį jų išsiauklėjimą – itin aktualią problemą šiuolaikinės globalizacijos kontekste.

Trečias skyrius skirtas švietimo politikos ir vadybos ryškesniems dabartinės globalizacijos sąlygomis kontūrams apibrėžti. Tarp jų pirm visko norėta atkreipti skaitytojų dėmesį į švietimo politiką, vykdomą priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo plėtros atžvilgiu. Iškeliamas šiuo laikotarpiu itin aktualus akademinės bendruomenės kokybės kultūros klausimas. Atskleidžiamas ir pedagogų požiūris į komandinį darbą švietimo organizacijose. Svarstomos demokratijos ir pilietinės edukacijos problemos, taip pat galimos nuteistųjų rehabilitaci-

jos naujovės. Skaitytojus norėta supažindinti ir su socialinio darbo, kaip pagalbos žmogui, profesijos raidos aspektais ir kartu paskatinti pamąstyti apie superviziją socialiniame darbe.

Visų šio leidinio autorių ir redakcinės kolegijos vardu norėčiau *nuoširdžiai padėkoti Gerbiamam Profesoriumi už įvairiapusę, dosnią ir išmintingą pagalbą leidžiant mūsų „Acta Paedagogica Vilnensia“*. Linkime Profesoriumi stiprios sveikatos ir toliau vaisingai bendradarbiauti praturtinant mūsų leidinį fundamentaliomis idėjomis.

Vanda Aramavičiūtė